

Radek Horáček

Velký formát s malou propagací

Chlad a obrovský prostor zámecké jízdárny, monumentální rozměry pláten, očividná radost z malování a nedostatek propagace jsou nejvýraznějšími zážitky ze 4. ročníku mezinárodního malířského sympozia Velký formát ve Valticích.

Obrazy vystavené od 21. 7. do 11. 8. byly dostatečně výmluvnou informací o smyslu a užitečnosti akce. Autoři dostávají příležitost vymanit se z běžných stereotypů a podvědomě pobízení aktivitou ostatních podrobují své vnitřní dosud nerealizované obrazy podmínkám velkého formátu v rozpětí 5-10 m². Ostatně, jízdárna 20 × 80 m je velmi sugestivním „ateliérem“. Spolupořadatelský Památkový ústav v Brně umožnil vznik depozitáře a podporu akcí poskytují i další instituce. Je to akce široce otevřená, která si neklade žádná specifická tematická vymezení - jde především o malbu.

Letošní ročník přinesl opět zajímavý dialog expresivních projevů a tvorby obrácené do vnitřní meditace. Kontrast vytvořila gestická díla slovenského hosta Bohumila Bači a temné plošné struktury Jiřího Krtičky. Svár dynamiky a harmonického řádu řešil ve svých obrazech také František Hodonský, který své obvyklé náznaky krajinných prvků s ostrými, až nepřirodními tóny zelení tentokrát ještě více vyhrotil do podoby konfrontace geometrického a organického tvaru čtyřdílného obrazu. Podstatně skrytější, ale stále přítomná je geometrie nenápadných míst v malbě Petra Veselého. I z jeho čtyřdílného obrazu je cítit, že ho lákala variabilní skladebnost. Především však zdařile zvládl problém uchování intimity a křehkosti detailu, jako je oprýskaná omítka či prošlapaný práh, v malbě monumentálního formátu. Na rozdíl od své běžné malby vytvořil kompozici možná až příliš komplikovanou, jako by se bál, že jeho subtilní projev bude pohlcen velkým formátem. Znakové figury na zeleném podkladu v obraze Borise Jirků byly pouze zvětšeninou jeho běžné, kresbou poznamenané tvorby. Eruptivní žlutý jícen na červeném pozadí a světelné žluté oko na tmavé škrtané struktuře v obrazech mladé malířky Jany Hanáčkové jsou málo osobní. Dominuje touha po světelném efektu, realizovaná vířivým škrtaným rukopisem, kterým toho v současnosti bylo namalováno už přespříliš. Obrazy její vrstevnice Petry Seidlové jsou malířskou zkouškou velkého formátu. Jde o skladbu modrých, černých a červených ploch rozvíjených z bílé diagonály. Celek připomíná obrovsky přezvětšený detail z obrazů Bohdana Laciny a jeho barevnost i kompozice jsou zvládnuty s jistotou. Gestickou dynamikou a citem pro monumentální prostor upoutávají obrazy Bohumila Bači, který znovu oživuje poselství abstraktní malby, v níž silnější než tvar je exprese a hmota barvy. Tvůrčí posun zaznamenal Jan Pospíšil, neboť jeho dříve převážně dynamická tvorba je tu při vší robustnosti práce s barvou zklidněna do geometrizujícího řádu. Okrová spirála na hnědém podkladu rafinovaně skrytá do čtvercového tvaru připomíná symbolický zápis, neboť je v určitých intervalech prořata gestickým černým zásahem. Převažuje však harmonický kompoziční řád. Výrazného výsledku dosáhl Jiří Krtička, jehož obrazy asi nejvíce naplňují smysl práce s velkým formátem. Nejde jen o monumentalitu či zvětšení běžného námětu, ale o opravdový dialog s prostorem, neboť při různých vzdálenostech pozorování vypovídá jeho šedočerná skladba odlišně.

Díla ze sympozia Velký formát jsou skryta i v průběhu vzniku i po dokončení. Nejde zde o veřejnou produkci, ale o soustředěný dialog s velkým formátem ve vyhraněném prostředí. Hluboké osobní soustředění, patrné z vystavených obrazů, napovídá, e malá popularizace Velkého formátu je vlastně na místě, neboť nic neruší potřebnou míru soukromí a uzavřenosti.